

Uchwała z dnia 20 sierpnia 1997 r.
III ZP 30/97

Przewodniczący Prezes SN: Jan Wasilewski, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Maria Mańkowska (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Iwony Kaszczyszyn, w sprawie z powództwa Leszka J. przeciwko Prokuraturze Wojewódzkiej w K. o nagrodę z zakładowego funduszu nagród, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 20 sierpnia 1997 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach postanowieniem z dnia 7 maja 1997 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 § 1 KPC

Czy do podstawy do ustalenia wysokości przysługującej prokuratorowi nagrody z zakładowego funduszu nagród, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz. U. Nr 32, poz. 141), zalicza się wynagrodzenie wypłacone za okres zawieszenia prokuratora w czynnościach ?

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Do podstawy ustalenia wysokości rocznej nagrody z zakładowego funduszu nagród nie zalicza się wynagrodzenia wypłaconego prokuratorowi za okres zawieszenia w czynnościach.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach, postanowieniem z dnia 7 maja 1997 r. wydanym na podstawie art. 390 § 1 KPC, przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia wyżej sformułowane pytanie prawne. Sąd Wojewódzki ustalił, że powód był zawieszony w czynnościach prokuratora Prokuratury Wojewódzkiej w Kielcach w okresie od 6 marca do 24 maja 1993 r. w związku z toczącym się postępowaniem dyscyplinarnym, które zakończyło się uniewinnieniem powoda od popełnienia zarzucanego mu przewinienia służbowego. Wynagrodzenie otrzymane przez powoda w okresie zawieszenia go w czynnościach nie zostało zaliczone do podstawy ustalenia wysokości nagrody z zakładowego funduszu nagród pomimo, że wynagrodzenie takie otrzymywał stosownie do art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 o Prokuraturze (Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103 ze zm.) oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214 ze zm.).

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Kielcach uwzględnił powództwo powołując przepis § 2 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1986 r. w sprawie rocznych nagród z zakładowego funduszu nagród w uspołecznionych zakładach pracy nie będących państwowymi jednostkami organizacyjnymi oraz w sprawie niektórych

wynagrodzeń i świadczeń za okres efektywnie nie przepracowany stanowiących podstawę ustalenia wysokości nagrody (Dz. U. Nr 5, poz. 29), zgodnie z którym do podstawy do ustalenia wysokości rocznej nagrody z zakładowego funduszu nagród zalicza się również wynagrodzenie za czas efektywnie nie przepracowany w związku ze zwolnieniem od pracy na podstawie przepisów o zwolnieniu od pracy, jeżeli przepisy te przewidują wypłatę wynagrodzenia za czas tych zwolnień. Skoro art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. stanowi, iż urzędnik państwowy w okresie zawieszenia zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń przysługujących na podstawie stosunku pracy, to brak jest podstaw do nieuwzględnienia wynagrodzenia wypłaconego powodowi w okresie zawieszenia w czynnościach przy ustalaniu wysokości przysługującej mu nagrody.

Przy rozpoznawaniu apelacji strony pozwanej Sąd Wojewódzki podzielił pogląd, że powód nabył prawo do nagrody z zakładowego funduszu nagród w pełnej wysokości stosownie do treści art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz. U. Nr 32, poz. 141), gdyż nie zaszły okoliczności wymienione w art. 2 i 3 tego przepisu.

Jednakże przepis art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. przewiduje, że podstawę taką stanowią wynagrodzenia za czas efektywnie przepracowany. Wyjątek od tego unormowania zawiera wprowadzie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1986 r. ale Sąd Wojewódzki dostrzegł równocześnie, że zawieszenie w czynnościach nie jest zwolnieniem od pracy w rozumieniu przepisów o zwolnieniach od pracy, aczkolwiek również jego skutkiem jest nieświadczenie pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. Zdaniem Sądu art. 12 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych również nie stanowi podstawy do zachowania prawa do spornego świadczenia. Zawieszenie w czynnościach w trakcie postępowania dyscyplinarnego, które zakończyło się uniewinnieniem powoda, może być jednak uznane za niesłuszne i to nasunęło poważną wątpliwość Sądu, czy nie występuje w opisanym zakresie luka w przepisach prawa, uzasadniająca zastosowanie do stanu faktycznego sprawy - w drodze analogii - przepisu § 2 ust. 4 rozporządzenia z 17 lutego 1986 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, co trafnie przytoczył Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu pytania prawnego, wielokrotnie podkreślano, że przepisy płacowe winny być stosowane ściśle. Nie można stosować ich interpretacji zwężającej ani rozszerzającej, a także wykładni tworzącej uprawnienia płacowe na podstawie zasad słuszności bądź współżycia społecznego. Przedmiotem rozpoznawanej sprawy jest prawo prokuratora do nagrody z zakładowego funduszu nagród w 1993 roku w pełnej wysokości, mimo że w roku tym był zawieszony w czynnościach przez okres około dwu i pół miesiąca. Art. 51 ust. 2 i art. 118 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103 ze zm.) stanowią, że prokuratorowi przysługuje wynagrodzenie za usprawiedliwione niewykonywanie czynności, a w sprawach nie uregulowanych w tej ustawie stosuje się do prokuratorów odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.

U. Nr 31, poz. 214 ze zm.). Art. 12 ust. 3 w związku z ust. 1 ostatnio wymienionej ustawy stwierdza, że w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych urzędnik państwowy zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń przysługujących ze stosunku pracy. Bezsporne jest w sprawie, że powodowi zostało wypłacone wynagrodzenie za okres zawieszenia w czynnościach. Natomiast pochodną wynagrodzenia wypłaconego urzędnikowi państwowemu w ciągu całego roku jest roczna nagroda z zakładowego funduszu nagród. Prawo do tej nagrody, sposób jej obliczania i zasady wypłaty regulują przepisy ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz. U. Nr 32, poz. 141 ze zm.) oraz wydane na podstawie jej art. 1 ust. 3 i art. 10 ust. 3 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1986 r. w sprawie rocznych nagród z zakładowego funduszu nagród w uspołecznionych zakładach pracy nie będących państwowymi jednostkami organizacyjnymi oraz w sprawie niektórych wynagrodzeń i świadczeń za czas efektywnie nie przepracowany, stanowiących podstawę ustalenia wysokości nagrody (Dz. U. Nr 5, poz. 29). Ustawa z dnia 10 lipca 1985 r. wprowadza zasadę, że nagrodę w pełnej wysokości przyznaje się za nienaganną i sumienną pracę oraz rzetelne wykonywanie obowiązków w okresie całego roku kalendarzowego (art. 4 ust. 1). Podstawą do ustalenia jej wysokości są dokonane w ciągu roku wypłaty pieniężne za czas efektywnie przepracowany oraz wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy (art. 10 ust. 1) a także, między innymi, wynagrodzenie za czas efektywnie nie przepracowany w związku ze zwolnieniem od pracy na podstawie przepisów o zwolnieniu od pracy, jeżeli przepisy te przewidują wypłatę wynagrodzeń za czas tych zwolnień. Takimi przepisami o zwolnieniu od pracy są, przytoczone także przez Sąd drugiej instancji, przepisy rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1974 r. w sprawie regulaminów pracy oraz zasad usprawiedliwienia nieobecności w pracy i udzielania zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 49, poz. 299 ze zm.) oraz z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie udzielania bezpłatnych urlopów oraz zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych (Dz. U. Nr 45, poz. 201). Ma rację Sąd Wojewódzki, że art. 12 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosowany do prokuratorów na podstawie art. 118 ustawy o prokuraturze, nie stanowi samoistnej przesłanki do wliczenia wynagrodzenia za okres zawieszenia prokuratora w czynnościach do podstawy do ustalenia wysokości rocznej nagrody z zakładowego funduszu nagród. Nie można natomiast podzielić poglądu Sądu Wojewódzkiego, że dla rozstrzygnięcia spornej sprawy mogą mieć znaczenie przepisy art. 4 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r., które dotyczą zmniejszenia nagrody, bądź jej utraty, ale wyłącznie w sytuacji, gdy pracownik przepracował cały rok kalendarzowy. Taka sytuacja nie zaistniała w przedstawionej sprawie, gdyż powód z powodu zawieszenia go w czynnościach, nie przepracował całego 1993 roku.

Dla rozstrzygnięcia przedmiotowego zagadnienia prawnego nie ma też znaczenia wynik postępowania dyscyplinarnego, w związku z którym doszło do zawieszenia w czynnościach prokuratora, bowiem przepisy o nagrodach z zakładowego funduszu nagród nie uzależniają usprawiedliwienia przyczyn nie przepracowania całego roku kalendarzowego od braku winy pracownika. Art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r., jak i § 2 ust. 4a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1986 r., wskazując wyraźnie, w jakich okolicznościach mimo braku efektywnego przepracowania

czasu pracy dochodzi do wliczenia wynagrodzenia do podstawy ustalenia wysokości rocznej nagrody, nie pozwalają na zrównanie zawieszenia prokuratora w czynnościach z wymienionymi tam sytuacjami. Takiego zawieszenia nie można bowiem zaliczyć do kategorii zwolnień od pracy, o których mowa w § 2 ust. 4a omawianego rozporządzenia Rady Ministrów. Celem zawieszenia jest odsunięcie od sprawowania urzędu ale nawet, gdyby prokurator został zwolniony od obowiązku codziennego stawiania się do pracy, to w czasie trwającego postępowania dyscyplinarnego, co najmniej ma obowiązek pozostawania w stałej dyspozycji i gotowości do stawiania się do pracy na każde wezwanie przełożonych. Uznać zatem należy, że zawieszenie w czynnościach nie może być utożsamiane ze zwolnieniem od pracy i nie może być oceniane analogicznie, jak zwolnienie pracownika od pracy w rozumieniu § 2 ust. 4a rozporządzenia z dnia 17 lutego 1986 r.

Stosując przytoczone wyżej przepisy o prawie do nagrody z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi należy zatem przyjąć, że nie zalicza się wynagrodzenia wypłaconego prokuratorowi za okres zawieszenia w czynnościach do podstawy ustalenia wysokości rocznej nagrody z zakładowego funduszu nagród.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak w sentencji.

=====